

Vai trò công tác tư tưởng trong việc nâng cao thái độ chấp hành kỷ luật của hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở

Phạm Thái Tân, Vũ Thế Bình, Nguyễn Văn Kiên

Khoa Tâm lý học Quân sự, Học viện Chính trị

Received: 4/9/2023; Accepted: 12/9/2023; Published: 4/10/2023

Abstract: Ideological work plays a particularly important role in all party and political work activities at the unit; directly contributing to raising political awareness, strengthening positions and viewpoints, fostering and developing good qualities of "Uncle Ho's Soldiers" for officers and soldiers. Implementing ideological work well will ensure that all officers and soldiers are always unified in thought and action, strictly comply with State law and Army discipline, overcome all difficulties, and complete their tasks well.

Keywords: Ideological work, disciplinary attitude, non-commissioned officers, soldiers.

1. Đặt vấn đề

Công tác tư tưởng (CTTT) là một bộ phận quan trọng trong sự nghiệp cách mạng của Đảng, sự trưởng thành và chiến thắng của QĐND Việt Nam. CTTT luôn giữ vai trò quan trọng, nhằm bồi dưỡng phẩm chất, năng lực, bản lĩnh chính trị (PC, NL, BLCT) cho cán bộ, chiến sĩ (CB, CS), góp phần xây dựng cơ quan, đơn vị vững mạnh toàn diện, giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với Quân đội. CTTT đặc biệt quan trọng trong toàn bộ hoạt động công tác đảng, công tác chính trị (CTCT) ở đơn vị, trực tiếp góp phần nâng cao nhận thức chính trị, củng cố lập trường, quan điểm, bồi dưỡng và phát triển phẩm chất tốt đẹp của "Bộ đội Cụ Hồ" cho CB, CS. Thực hiện tốt CTTT cũng là giải pháp cơ bản để quản lý quân nhân, bảo đảm cho mọi CB, CS luôn thống nhất về tư tưởng, hành động, chấp hành nghiêm pháp luật Nhà nước, KQLĐ, khắc phục mọi khó khăn, hoàn thành tốt nhiệm vụ.

2. Nội dung nghiên cứu

HSQ, BS trong QĐND Việt Nam là những quân nhân có tuổi đời trẻ, số lượng đông đảo, quá trình học tập, rèn luyện trong Quân đội thời gian còn ngắn, ít có trải nghiệm các hoạt động quân sự trong tập thể, còn mang nhiều nét tính cách vùng, miền của địa phương, do vậy tính cách đôi khi còn bồng bột, nóng nảy, dễ dẫn đến vi phạm kỷ luật. Vì vậy, cần phải tiến hành nhiều biện pháp để nâng cáo ý thức thái độ chấp hành kỷ luật (CHKL), trong đó tiến hành CTTT là một trong những biện pháp cơ bản, quan trọng nhằm củng cố và nâng cao thái độ CHKL cho HSQ, BS.

Thái độ CHKL của HSQ, BS ở đơn vị cơ sở là

trạng thái tâm lý thể hiện xu hướng phản hồi tích cực hay không tích cực của họ đối với việc tuân thủ KQLĐ, các quy định ở đơn vị được biểu hiện qua nhận thức, cảm xúc và hành vi CHKL. Thái độ CHKL của HSQ, BS là sản phẩm của cả quá trình học tập, huấn luyện, rèn luyện, sinh hoạt ở đơn vị của mỗi HSQ, BS. Để nâng cao thái độ CHKL, CTTT cần tác động vào những mặt nhận thức, cảm xúc, tình cảm và hành vi mỗi HSQ, BS trong một quá trình lâu dài và thường xuyên ở đơn vị cơ sở.

2.1. CTTT góp phần nâng cao nhận thức của HSQ, BS trong CHKL

Nhận thức đóng vai trò quan trọng trong cấu trúc thái độ, là khởi đầu cho các quá trình, trạng thái tâm lý tiếp theo, nhận thức là sự hiểu biết của cá nhân về đối tượng của thái độ. Trên cơ sở nhận thức đúng đắn về giá trị của đối tượng, con người sẽ có những tình cảm, sự đánh giá tương ứng với nhận thức về đối tượng đó.

Thông qua giáo dục chính trị (GDCT) sẽ góp phần nâng cao nhận thức của HSQ, BS vì GDCT có vai trò rất quan trọng đối với việc củng cố trận địa tư tưởng, bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức nhân cách của mỗi quân nhân. Cùng với nội dung giáo dục Chính trị, phải tăng cường giáo dục lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối quan điểm của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước, nhiệm vụ Quân đội và đơn vị. Đội ngũ lãnh đạo, chỉ huy đơn vị cần quán triệt sâu sắc chức trách nhiệm vụ đến từng quân nhân, tạo nên sự đổi mới về nhận thức, nâng cao ý thức trách nhiệm và sự nhiệt tình hăng say học tập, rèn luyện; Giáo dục về lịch sử truyền thống, bản sắc văn hoá tốt đẹp của dân tộc, truyền thống vẻ vang của Đảng, của giai

cấp, của quân đội; Giáo dục những chuẩn mực đạo đức cách mạng, lối sống văn hoá, tinh thần đoàn kết, thương yêu quần chúng nhân dân, đoàn kết nội bộ. Thực hiện tốt GDCT, HSQ, BS sẽ nâng cao nhận thức, củng cố niềm tin vững chắc vào mục tiêu lý tưởng của Đảng, vào công cuộc đổi mới của đất nước, sẵn sàng nhận và hoàn thành mọi nhiệm vụ theo chức trách được giao.

Cùng với GDCT, cần thực hiện tốt nội dung tuyên truyền cổ động. Tuyên truyền cổ động là một mũi nhọn xung kích, công cụ sắc bén trên mặt trận tư tưởng của Đảng, công tác tuyên truyền cổ động có vai trò to lớn góp phần nâng cao nhận thức, cổ vũ, động viên HSQ, BS hăng hái vươn lên hoàn thành tốt nhiệm vụ, tích cực đấu tranh chống các biểu hiện tiêu cực, phản động trên mặt trận tư tưởng của Đảng.

Những nội dung này chính là một phần của CTTT ở các đơn vị, góp phần trước tiên nâng cao nhận thức của HSQ, BS, giúp họ hiểu rõ mục đích của Quân đội, của thực hiện nghĩa vụ quân sự và quan trọng hơn nữa là nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc vừa là nghĩa vụ thiêng liêng vừa là vinh dự trách nhiệm của mỗi người, từ đó nhận thức sâu sắc cần phải chấp hành nghiêm pháp luật Nhà nước, KLQĐ để xây dựng đơn vị, xây dựng Quân đội vững mạnh.

2.2. CTTT có vai trò XDCX, TCTC cho HSQ, với việc CHKL

Cảm xúc có vai trò quan trọng trong cuộc sống. Đó là trạng thái khác nhau của con người được hình thành do sự tác động của sự vật, hiện tượng bên ngoài hay bên trong của cơ thể có liên quan đến sự thỏa mãn hay không thỏa mãn những nhu cầu của chủ thể. Cảm xúc thực hiện vai trò như là động cơ của hoạt động, khi hoạt động đem lại sự hài lòng cho con người thì nó tiếp tục. Trong quá trình con người tiếp xúc với đối tượng để thỏa mãn những nhu cầu của bản thân thì sẽ biểu thị thái độ với đối tượng, qua đó chúng ta biết được mức độ, tính chất của cá nhân với đối tượng đó. Cảm xúc có vai trò quan trọng đối với hành vi của con người nói chung của mỗi HSQ, BS nói riêng là động lực mạnh mẽ kích thích sự tìm tòi, sự khám phá sáng tạo, tin tưởng vào việc chấp hành nghiêm các quy định của đơn vị.

CTTT trực tiếp góp phần nâng cao đời sống văn hoá tinh thần, cổ vũ quân nhân hoàn thành nhiệm vụ, đồng thời đấu tranh chống lại các biểu hiện tiêu cực, lối sống thực dụng, xây dựng tình cảm tốt đẹp của quân nhân với đơn vị và với đồng chí, đồng đội. Để hoàn thành nhiệm vụ, nhất là nhiệm vụ đặc thù trong lĩnh vực hoạt động quân sự luôn chứa đựng

yếu tố căng thẳng, mệt mỏi, việc thoả mãn nhu cầu đời văn hoá, tinh thần cho HSQ, BS vừa là đòi hỏi khách quan, vừa là yêu cầu bắt buộc. Vì vậy, CTTT góp phần nâng cao đời sống văn hoá, tinh thần cho quân nhân nói chung, HSQ, BS nói riêng, tạo ra môi trường văn hoá lành mạnh để trưởng thành và vun đắp thêm tình cảm gắn bó với đơn vị, gắn bó máu thịt với nhân dân, thương yêu đùm bọc đồng đội.

Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ tại đơn vị, bên cạnh những mặt tích cực, những tấm gương mẫu mực trong huấn luyện và rèn luyện vẫn còn những biểu hiện tiêu cực xuất hiện trong một số quân nhân gây mất đoàn kết trong đơn vị, ảnh hưởng đến tình cảm đồng chí, đồng đội. Vì vậy, thông qua các hình thức hoạt động của mình, CTTT trực tiếp ủng hộ nhân tố mới, phê phán, đấu tranh với những biểu hiện tiêu cực về lối sống, tình cảm, cảm xúc, phong cách làm việc trái với yêu cầu phẩm chất, phương pháp, tác phong của người quân nhân cách mạng.

Bên cạnh đó, công tác văn hoá quần chúng (VHQC), một bộ phận của CTTT góp phần bồi dưỡng tâm hồn, tình cảm tốt đẹp cho mỗi quân nhân. VHQC có sức lan tỏa sâu rộng, thấm thấu nhanh, đi vào lòng người lại được thực hiện ngay ở đơn vị cơ sở do đó là nội dung quan trọng trong vun đắp tình cảm của mỗi CB, CS. VHQC hướng vào xây dựng nền văn hoá tiến tiến đậm đà bản sắc dân tộc, xây dựng cho HSQ, BS có tâm hồn tình cảm, lối sống, nhân cách và động cơ học tập, rèn luyện đúng, giáo dục cho HSQ, BS có kiến thức thẩm mỹ cần thiết làm cơ sở định hướng tiếp nhận những giá trị văn hoá lành mạnh, đảm bảo cho mọi quân nhân có khả năng thưởng thức, sáng tạo ra những giá trị văn hoá mới. Đồng thời tăng cường biện pháp quản lý tư tưởng của HSQ, BS về hoạt động văn hoá văn nghệ, tích cực đấu tranh với những nhận thức lệch lạc về giá trị văn hoá, kiên quyết ngăn chặn những yếu tố phi văn hóa, bảo đảm cho đơn vị luôn có đời sống văn hoá tinh thần lành mạnh.

Cùng với công tác VHQC là tổ chức thi đua trong tập thể, một hoạt động quan trọng của CTTT góp phần thúc đẩy tính tích cực hoạt động của mỗi cá nhân, tập thể trong Quân đội, tạo ra sự đoàn kết, thống nhất cao trong các đơn vị. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Thi đua là một cách rất tốt, rất thiết thực để làm cho mọi người tiến bộ. Thi đua giúp cho đoàn kết chặt chẽ thêm, và đoàn kết chặt chẽ để thi đua mãi”[4]. Như vậy, các nội dung của CTTT như VHQC, thi đua trong tập thể góp phần tạo ra môi trường văn hoá lành mạnh, vun đắp thêm tình

cảm cho HSQ, BS gắn bó với đơn vị, gắn bó máu thịt với Nhân dân, thương yêu đùm bọc đồng đội, tin tưởng và chấp hành nghiêm các chế độ quy định của đơn vị.

2.3. CTTT góp phần củng cố HVCHKL của HSQ, BS

Hành vi được xác định là một cấp độ của thái độ đó là những biểu hiện ra bên ngoài hay xu hướng hoạt động của cá nhân với đối tượng. Hành vi là sự thể hiện ứng xử của chủ thể về đối tượng, trên cơ sở nhận thức và cảm xúc. Trong cấu trúc của thái độ thì hành vi là sự thể hiện của thái độ ra bên ngoài, hành vi là một thành phần cấu thành lên thái độ. Một thái độ tích cực thông thường thì thái độ đó được biểu hiện ra bên ngoài bằng những hành vi tích cực tương ứng. Song không hẳn trong mọi trường hợp đều như vậy bởi có những lúc cá nhân có thái độ thiếu tích cực, chống đối nhưng chưa chắc đã có những hành vi chống đối, thiếu tích cực, cả thái độ và hành vi đều bị chi phối, tác động ảnh hưởng của nhiều yếu tố khác nhau như gia đình, bạn bè, môi trường xã hội, đặc thù công việc. Do đó để hình thành thái độ tích cực cần có những hành vi chuẩn mực được điều chỉnh, uốn nắn trong môi trường chuẩn mực.

Với CTTT được tiến hành thường xuyên, liên tục, lâu dài thông qua các nội dung GDCT, tuyên truyền cổ động, văn hóa quân chủng, tổ chức thi đua..., HSQ, BS sẽ nâng cao nhận thức, hình thành tình cảm tích cực, hình thành các thói quen sống có tính kỷ luật, từ đó tự giác chấp hành nghiêm pháp luật Nhà nước, KQLĐ.

Hình thành HVCHKL là một quá trình dài đòi hỏi lãnh đạo, chỉ huy phải tiến hành công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức cho CB, CS về sự cần thiết phải chấp hành pháp luật, kỷ luật để nâng cao sức mạnh chiến đấu của Quân đội. Nội dung giáo dục toàn diện, làm cho bộ đội nắm chắc các chỉ thị, văn bản về chấp hành pháp luật Nhà nước, KQLĐ, Điều lệnh Quản lý bộ đội, xây dựng đơn vị chính quy, mẫu mực, an toàn; kết hợp giữa tuyên truyền, giáo dục pháp luật với GDCT, định hướng tư tưởng; xây dựng động cơ phấn đấu đúng. Khi các cán bộ quân nhân thường xuyên nhận được sự giáo dục để nâng cao nhận thức, được định hướng trong mọi cử chỉ, lời nói, việc làm ở đơn vị theo chuẩn mực nhất định tạo sự thống nhất về tư tưởng, ý chí và hành động sẽ tạo nên hành vi chuẩn mực trong CHKL.

3. Kết luận

CTTT là một bộ phận cấu thành đặc biệt quan

trọng trong toàn bộ hoạt động của Đảng; là lĩnh vực trọng yếu để xây dựng, bồi đắp nền tảng chính trị của chế độ, tuyên truyền, giáo dục, động viên và tổ chức Nhân dân thực hiện các nhiệm vụ cách mạng, khẳng định và nâng cao vai trò tiên phong của Đảng về chính trị, lý luận, trí tuệ, văn hóa và đạo đức; thể hiện vai trò đi trước, mở đường trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trong môi trường hoạt động quân sự, CTTT có vai trò hết sức quan trọng góp phần nâng cao nhận thức, quản lý, giáo dục HSQ, BS chấp hành pháp luật Nhà nước, KQLĐ, quyết định kết quả xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tăng cường kỷ luật, kỷ cương, nâng cao sức mạnh chiến đấu, hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ được giao. Vì vậy, muốn nâng cao thái độ CHKL của HSQ, BS ở đơn vị cơ sở, cấp ủy đảng, lãnh đạo chỉ huy các cấp cần nhận thức sâu sắc vai trò, tầm quan trọng của CTTT để quán triệt, triển khai thực hiện hiệu quả trong thực tiễn hoạt động ở đơn vị, góp phần hiện thực hóa mục tiêu phấn đấu năm 2030 xây dựng QĐND Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ...bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN trong mọi tình huống.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Quốc phòng (2019), *Chỉ thị 103/CT-BQP về Tiếp tục tăng cường quản lý, giáo dục, CHKL và bảo đảm an toàn trong QĐND Việt Nam*, Hà Nội.
2. Nguyễn Văn Dưỡng (2011), *Nâng cao hiệu quả CTTT ở đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ huấn luyện chiến đấu ở các binh đoàn chủ lực QĐND Việt Nam hiện nay*, Luận án tiến sĩ khoa học chính trị, ngành Xây dựng Đảng và chính quyền Nhà nước, Học viện Chính trị, Hà Nội.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.I, NXBCTQG Sự thật, Hà Nội.
4. Hồ Chí Minh (1951), *"Gửi thanh niên về thi đua ái quốc"*, Toàn tập, tập 6, NXB CTQG, Hà Nội, 1995, tr.270.
5. V.I.Lênin (1920), *"Diễn văn tại hội nghị toàn Nga các ban GDCT thuộc các ty, phòng giáo dục các tỉnh, huyện"*, Toàn tập, tập 41, NXB Tiến bộ, Mátxcova, 1977, tr.472-484.
6. Quốc hội (2017), *Luật Nghĩa vụ quân sự*, NXBTư pháp, Hà Nội.
7. Thủ tướng Chính phủ (2016), *Chỉ thị 26/CT-TTg, về tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong các cơ quan hành chính nhà nước các cấp*, Hà Nội.